

Discriminarea in scoli

În ultimii ani se discut foarte mult despre rolul educației interculturale în formarea personalității elevilor, dar educația nu se desfășoară numai în context formal, în instituții de învățământ, ci și acasă sau în alte contexte informale sau nonformale. Poate mai mult ca în cazul oricărei alte componente a educației, cea interculturală trebuie sprijinită de familie. Sau, mai degrabă, de acolo pornește sau ar trebui să pornească. De cele mai multe ori, copiii ajung în grădinițe sau școli cu stereotipuri deja formate. De mici aud de la părinți: *"dacă nu ești cuminte te dau la țigăni"*, *"miroși ca țiganii!"*, *"vorbești ca la ușa cortului"* etc. Ne-am referit doar la etnia română fiindcă, din punct de vedere al discriminării, este cea mai condamnată la stereotipuri. Dar mai sunt și alte etnii (depinde de zona țării), să nu mai vorbim de stereotipurile și prejudecățile religioase sau sexuale. În aceste cazuri, părinții sunt foarte vehemenți în susținerea unor convingeri denigratoare, condamnable pentru oricine este altfel decât ei.

Discriminarea nu este altceva decât încălcarea dreptului la egalitate, iar acest drept este încălcat de cele mai multe ori în școli. Discriminarea se bazează pe o prejudecată, care nu este altceva decât o idee preconcepută, greșită, pe care și-a făcut-o un om despre altcineva. Ce au la baza aceste prejudecati? Zvonurile lansate de anumți elevi. Există mai multe idei care pot duce la discriminare, dar cea mai des întâlnită este ideea diferențelor dintre negri și albi, numită și rasism. Rasismul poate duce la segregare rasială, mai precis separarea și izolarea unor oameni de ceilalți. Un copil, la școală, poate fi exclus din anumite activități pentru că este de altă religie, culoare sau de altă etnie. Principalele motive pentru care, în ziua de azi, a crescut discriminarea în rândul elevilor sunt mai multe, dar cea mai des întâlnită situație este aceea când cineva cu handicap este exclus din anumite activități, nu-și poate exprima liber opiniile sau este exclus din anumite cercuri de prieteni.

În cazul unor prejudecati formate de către anumți elevi, cea mai bună soluție este comunicarea. Prin comunicare se poate stabili dacă afirmațiile făcute cu privire la persoana respectivă sunt adevărate sau sunt doar niște prejudecati. În cazul în care acei oameni sunt de altă religie, etnie, naționalitate sau au vreun handicap, trebuie să li se acorde șansa de a se integra în comunitate. Situația copiilor romi este una critică, majoritatea aparținând unor familii extrem de sărace. Mulți dintre ei abandonează școala datorită lipsurilor materiale, iar cei care continuă sunt deseori discriminați față de colegii lor: puși în ultimele bănci ale clasei, tratați cu indiferență, sau, mai rău decât atât, agresati verbal de către copii sau profesori. Educarea adulților (cadrelor didactice) și a copiilor în spiritul toleranței și nediscriminării constituie o prioritate dacă dorim schimbarea mentalităților.

Integrarea populației române continuă la vârsta școlii, o școală care îi revine ca misiune promovarea printre profesorii și elevii celorlalte naționalități, valorile și cultura elevilor etnici. Trebuie încurajată dorința romilor de integrare și accentuat că integrarea nu înseamnă pierderea culturii tradiționale. Teama etniei române de diversitatea culturală ar trebui să fie înlocuită de interesul mutual și de deschiderea către schimbul de experiențe cu ceilalți.

Intelegerea mutuala va reduce riscul discriminarii si va contribui la crearea de conditii mai bune de invatatura pentru copiii romi. Conditiiile mai bune de invatare vor stimula increderea de sine a elevilor si vor contribui la reducerea abandonului scolar – o problema extrem de frecventa intre romi. Din pacate, foarte multi elevi din ziua de azi nu pot accepta elevi diferiti.

Oricat de mult ne-am dori, scoala nu poate suplini totul. Astazi, se lasa exclusiv "pe umerii" scolii tot ceea ce inseamna educatie. Nu poti sa limitezi educatia fara discriminare la pur nivel teoretic. Scoala ofera zilnic contexte in care acest tip de educatie trebuie valorificat: de la teme din curriculum, la diferite discipline pana la situatii concrete in care sunt implicati elevii in afara lectiilor. Si cel mai puternic efect formativ il au cele in care ei participa efectiv, demonstrand o conduita proprie unui tanar educat in maniera interculturala. Insa, pentru aceasta, trebuie sa avem profesori pregatiti ca adevarati formatori in acest sens, care sa promoveze valori si comportamente sociale ca acceptarea, toleranta, comunicarea si integrarea pozitiva si sa evite atitudinile negative de etichetare, stereotipurile, prejudecile si comportamentele discriminatorii, intoleranta, xenofobia, rasismul etc. Este prima grija pe care trebuie sa o avem in vedere: pregatirea initiala a cadrelor didactice. Educatia interculturala este doar o disciplina optionala in planul de invatamant la nivel national pentru cei care urmeaza programul de formare psihopedagogica, dar care se predau in cele mai multe universitati. Insa nu devii formator numai parcurgand o disciplina si dand un examen. Este doar una dintre componentele care formeaza stilul de predare, alaturi de propriile convingeri si experiente personale. De aceea, credem ca pe langa stapanirea unui bagaj teoretic studentii trebuie implicati in alte activitati decat cele didactice: proiecte nationale si internationale, participarea la activitati comunitare, implicare in actiuni de voluntariat etc. Astfel, vor deveni profesori care vor implica, la randul lor, elevii scolilor in care isi desfasoara activitatea.

Chiar dac programele de formare la unele discipline (cele umaniste) au precizat la transmiterea unor valori si atitudini manifestarea interesului pentru comunicarea interculturala, interactiunea dintre identitatea culturala nationala si cea europeana, nu se ofera exemple de activitati de invatare sau continuturi explicite in acest sens. Dar fiecare disciplina ofera contexte (prin anumite subiecte) de valorificare si promovare a acestora; important este insa ca profesorul sa fie capabil, sa fie disponibil si sa fie pregatit in acest sens. Trebuie sa fie convins ca este o cerinta a educatiei societatii noastre de a dezvolta interesul elevilor fata de aspecte interculturale, de a dezvolta o atitudine de empatie culturala si interculturala, conducand, astfel, la alegerea alteritatii si la refuzul discriminarii. Pe de alt parte, profesorul trebuie sa fie un adevarat mediator cultural, care isi cunoaste elevii, care valorifica strategii de cunoastere si intercunoastere in interiorul grupului, care nu discrimineaza un elev de o anumita etnie a ezandu-l in ultima banca sau izolandu-l de restul, care comunica asertiv si este capabil sa rezolve pozitiv orice conflict, care promoveaza identitatea culturala etc.

Educatia fara discriminare trebuie sa fie un efort comun: al scolii, al familiei, al comunitatii locale. Sunt familii care nu stiu sau nu pot accepta ca au un copil homosexual, familii care nu pot accepta ca vecinul este de o alta religie si il judeca, sau ca este de o alta etnie si il condamna. Acest tip de educatie incepe de timpuriu, in familie si dureaza toata viaata. Este un efort comun de a forma un sistem de valori sanetos, in care respectarea si promovarea drepturilor omului sa devina un resort

intern. E nevoie de o permanent cunoa tere, autocunoa tere, intercunoa tere pentru a ajunge la formarea unei atitudini deschise față de diversitate. Dar în primul rând trebuie s conștientizezi toate acestea și să îți dorești.